

**Національна академія аграрних наук України
Інститут агроекології і природокористування
Дослідна станція лікарських рослин**

**Перспективні напрямки наукових досліджень
лікарських та ефіроолійних культур**

Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених

(Березоточа, 25 березня 2020 року)

Березоточа -2020

Майже усі види родини *Asteraceae* з представлених у колекції можна використовувати з лікувальною метою.

Література

1. Ільїна С.І. Енциклопедія народної медицини: Кн.1.Здоров'я на вашому столі – К.: Медицина, 2007. – 528 с.
2. Нечитайло В. А. Ботаніка. Вищі рослини / Нечитайло В. А., Кучерява Л. Ф. – Київ: Фітосоціоцентр, 2005. – 432 с.
3. Попов О.П. Лікарські рослини в народній медицині – К.: Здоров'я, 1970. – 305 с.
4. Рахметов Д.Б., Стаднічук Н.О. Нові кормові, пряносмакові та овочеві інтродуценти в Лісостепу і Поліссі України. – К. : Фітосоціоцентр, 2004. – 163 с.
5. Утеуш Ю.А., Лобас М.Г. Кормові ресурси флори України. – К.: Наукова думка, 1996. – 218с.
6. <https://propozitsiya.com/ua/krashchi-kormovi-ta-medonosni-roslini>

УДК 630.28

ЛІКАРСЬКІ РОСЛИНИ ПРИРОДНИХ ЛАНДШАФТІВ ЛІВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ

Познякова С.І., к. с.-г. н., доцент кафедри лісівництва ім. Б.Ф. Остапенка
Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва

Ключові слова: лікарські рослини, лучно-степові ділянки, дубові насадження.

Лікарські рослини становлять важливу за своїм значенням частину загальних біологічних ресурсів України. Потреба в лікарських рослинах дуже велика – до 40 % усіх лікарських засобів, що застосовують у медицині, становлять препарати рослинного походження [1].

Залежно від життєвої форми розрізняють лікарські рослини деревні і трав'янисті. Із 1075 видів судинних лікарських рослин флори України 386 видів органічно пов'язані з лісовими фітоценозами; близько 40 видів – чагарники та напівчагарники, решта – трав'янисті рослини, з яких 312 є типовими представниками лучно-степових, лучних, прибережно-водних угруповань; 377 представляють групу синантропних видів, бур'янів, які активно проникають на порушені ділянки будь-яких фітоценозів [2].

За мірою вивчення та ступенем практичного упровадження лікарські рослини поділяють на неофіційні, тобто ті, що використовуються у народній медицині, та офіційальні, або офіційні, які більш досліджені в хімічному та фармакологічному відношеннях і дозволені до використання науковою медициною як лікарська рослинна сировина.

Офіційна медицина України використовує близько 200 видів судинних рослин. У Державній фармакопеї України наявна інформація про лікарську сировину 124-х видів лікарських рослин, з них 25 видів – дикорослі, 22 – дикорослі й культивовані, 20 – наявні в Україні лише в культурі. До Державної фармакопеї України також занесені 57 видів лікарських рослин, сировину яких заво-

зять в Україну з інших держав [1, 2]. Сировинна база лікарської рослинної сировини формується переважно з трьох джерел: заготівлі дикорослих лікарських рослин; культивування лікарських рослин; імпорту лікарської рослинної сировини. У різних країнах співвідношення обсягів сировини, заготовленої у той чи інший спосіб є різним, що пов'язано з природно-кліматичними умовами, розвитком агропромислового комплексу і сформованими традиціями [1].

З лікувальною метою народами давнього світу використовувалися близько 21 тис. видів рослин. Багатий досвід використання природних ліків мали древні греки, римляни. Медицина Стародавнього Китаю широко використовувала лікарські рослини. В індійських травниках (I ст. до н.е.) описано понад 600 лікарських рослин. Індійська медицина використовує близько 800 видів рослин. Ще в III ст. н. е. в Індії почали вирощувати лікарські трави. У XVI ст. на Русі відкриваються перші аптеки, створюються аптекарські города. На початку XVIII ст. була заснована перша в Україні аптека, яка заготовляла та переробляла лікарські трави для потреб армії та населення.

Мета досліджень – вивчити видовий склад трав'янистих лікарських рослин на лучно-степових ділянках та в дубових насадженнях, які є найбільш поширеними в умовах Лівобережного Лісостепу України. Визначити види, які є цінними лікарськими рослинами і офіційно використовуються в медицині.

В умовах Харківської області, яка належить до Лівобережного Лісостепу, представлені майже всі природні ландшафти: лучно-степові, лучні у заплавах річок, степові, лісові із різним складом деревних порід. Нами закладені пробні площі на лучно-степових ділянках та в дубових насадженнях, в найбільш поширеному типі лісу – свіжа кленово-липова діброва. На пробних площах вивчено видовий склад трав'янистих лікарських рослин. Визначена рясність кожного виду за шкалою Г.М. Висоцького та розрахована зустрічність кожного виду [3]. На основі отриманих даних, зроблений аналіз лікарських рослин щодо їх використання в медицині, вмісту біологічно активних речовин.

Результати проведених досліджень свідчать, що у видовому складі лучно-степової рослинності відзначено 62 види трав, які належать до 52 родів та 21 родини. Найбільш поширеними є такі родини: Бобові – 11 видів (18 % від загальної кількості видів), Айстрові – 10 видів (16 %), Ранникові – 6 видів (10 %), Злакові – 5 видів (8 %), Розові – 5 видів (8 %), Губоцвіті – 4 види (6 %).

Серед цих трав'янистих рослин офіційними лікарськими визначено 8 видів: *Hypericum perforatum* L., *Thymus vulgaris* L., *Origanum vulgare* L., *Fragaria viridis* Duch., *Achillea millefolium* L., *Helichrysum arenarium* (L.) Moench, *Cichorium intybus* L., *Verbascum thapsus* L. Ці види лікарської рослинної сировини вказані в Державному реєстрі лікарських засобів України [2, 4]. Крім того, на лучно-степових ділянках широко представлені види лікарських рослин, які застосовують у народній медицині. Найбільшу рясність та зустрічність мають наступні види: *Agrimonia eupatoria* L., *Hieracium pilosella* L., *Filipendula vulgaris* Moench., *Potentilla argentea* L., *Plantago media* L., *Plantago lanceolata* L., *Elytrigia repens* (L.) Nevski.

Надґрунтовий покрив дубових фітоценозів лісостепової зони являє собою високоорганізовану систему, яка пристосована для максимального використання природного середовища. Трав'яний покрив у таких лісах є давнім комплексом видів, який пройшов тривалу еволюцію взаємопристосувань, що зумовило його стійку ценотичну структуру. У насадженнях дуба відзначено 16 видів трав, які належать до 14 родин. Найбільшу рясність, зустрічність, проективне покриття мають 11 видів, які володіють лікарськими властивостями і використовуються лише в народній медицині, за винятком кропиви дводомної (*Urtica dioica* L.), листя (*Folia Urticae dioicae*) якої відпускається аптеками. Рясність та зустрічність кропиви під наметом лісу є невеликою. Найбільш широко в народній медицині застосовують *Aegopodium podagraria* L., *Asarum europaeum* L., *Asperula odorata* L., *Glechoma hederacea* L., *Pulmonaria obscura* Dumort., *Polygonatum multiflorum* All., *Geum urbanum* L.

Лікарські рослини містять біологічно активні речовини, які впливають на фізіологічні процеси в організмі людини. Найбільш важливими БАР є алкалоїди, глікозиди, вуглеводи, вітаміни, ферменти, ефірні олії, терпени, фітонциди, смоли, бальзами, органічні кислоти, макро-, мікроелементи [2, 4].

Рослинні ліки безпечніші, ніж синтетичні, не мають побічних дій, менш токсичні, не спричиняють алергії. Із розширенням асортименту фітопрепаратів збільшується різноманіття лікарських рослин, сировину яких використовують для їх виробництва, але офіційні лікарські рослини завжди користуються значним попитом і в фармацевтичному виробництві, і в народній медицині.

Звіробій звичайний (*Hypericum perforatum* L.) лікарська рослина, яка відома своєю здатністю виліковувати 99 хвороб. Для виготовлення ліків використовують траву (*Herba Hyperici perforati*), зібрану на початку цвітіння рослини. Найчастіше звіробій звичайний застосовують при хворобах шлунка, печінки, нирок, серця, дихальних шляхів. Препарати з трави звіробою мають протизапальну, ранозагоювальну, капілярозміцнювальну, заспокійливу дію.

Чебрець звичайний (*Thymus vulgaris* L.) використовують для виготовлення настою, відвару і рідкого екстракту, який входить до складу препарату Пертусин відхаркувальної та пом'якшувальної дії, що застосовують при застудних захворюваннях. Лікарською сировиною чебрецю є вся надземна частина рослини (*Herba Thymi vulgaris*) та етерна олія (*Oleum Thymi vulgaris*). Препарат сприяє посиленню секреції бронхів, швидшому виділенню мокротиння та має дезінфікуючі властивості. Призначають при кашлі, бронхіті та інших захворюваннях верхніх дихальних шляхів [2, 4].

Материнка звичайна (*Origanum vulgare* L.) має антиоксидантну, седативну, відхаркувальну, протизапальну, знеболювальну, антисептичну дію, посилює секрецію травних залоз, перистальтику кишечника, стимулює жовчовиділення, впливає на процеси згортання крові. Для лікарських потреб використовують траву материнки (*Herba Origani vulgaris*), яку заготовляють під час цвітіння рослини.

Суниці зелені (*Fragaria viridis* Duch.) є цінною лікарською рослиною лучно-степових ділянок. Для лікарських потреб використовують свіжі й сушені плоди (*Fructus Fragariae viridis*) і сушене листя суниць (*Folia Fragariae viridis*). Популярність плодів суниці як дієтичного та лікувального засобу пояснюється

їхніми смаковими якостями, які поєднуються з широким діапазоном лікувальної дії: покращують травлення, виявляють сечогінні, жовчогінні, антимікробні, протизапальні властивості. Плоди вживають при гіпо- та авітамінозах, гіпертонії, атеросклерозі, гастриті, виразковій хворобі шлунка і дванадцятипалої кишки, нирковокам'яній хворобі, захворюваннях селезінки і цукровому діабеті, зовнішньо – в дерматології та косметології [2, 4].

Деревій звичайний (*Achillea millefolium* L.) дозволено застосовувати у західноєвропейській медицині, вид занесений до фармакопей Нідерландів, Швейцарії, Швеції, Фінляндії, Румунії, Австралії. Для виготовлення ліків використовують траву (*Herba Millefolii*) і квітки (*Flores Millefolii*). Комплекс хімічних речовин, які містяться в рослині, забезпечує їй багатосторонні терапевтичні властивості. Препарати деревію звичайного виявляють ефективну кровоспинну дію. Їх використовують при легеневих, кишкових, носових кровотечах, при кровотечах з ясен і ран. Використовуючи деревій звичайний, як кровоспинний засіб, слід надавати перевагу препаратам з листя, бо квітки рослини такої дії не мають [2, 4].

Цмин пісковий (*Helichrysum arenarium* (L.) Moench) лікарська рослина, офіційною сировиною є квітки (*Flores Helichrysi*), які заготовляють на початку цвітіння рослини (до розкривання кошиків). Препарати цмину використовують при хронічних захворюваннях печінки, жовчного міхура і жовчних протоків, вони стимулюють секреторну функцію шлунку та підшлункової залози, мають протизапальну, антибактеріальну і спазмолітичну дію [2, 4].

Цикорій дикий (*Cichorium intybus* L.) входить до фармакопей України, Польщі, Чехії, Швеції, Франції, Росії, Білорусі, Угорщини та деяких інших країн. Для медичних потреб використовують корені (*Radix Cichorii intybi*), рідше траву (*Herba Cichorii intybi*). Траву заготовляють в період цвітіння рослини, корені викопують восени. Препарати цикорію вживають для покращення діяльності органів травлення, особливо при гастритах.

Дивина звичайна (*Verbascum thapsus* L.) містить біологічно активні речовини, які обумовлюють цінні лікарські властивості рослини. Для виготовлення ліків використовують квітки (*Flores Verbasci*). Лікарські препарати дивини звичайної мають пом'якшувальну, відхаркувальну, спазмолітичну дію, їх використовують при запаленнях слизових оболонок верхніх дихальних шляхів, бронхіті, бронхіальній астмі, запаленні легень, при захворюваннях травного каналу, печінки, при патологічному схудненні або нервовому виснаженні [2, 4].

Яглицю звичайну (*Aegopodium podagraria* L.) використовують як засіб, що покращує діяльність травного каналу, виявляє протизапальну, знеболюючу дію. Настій трави вважається добрим засобом для лікування уражень суглобів, захворювань нирок і сечового міхура. В дієтичному харчуванні яглицю використовують при авітамінозах.

Копитняк європейський (*Asarum europaeum* L.) у науковій медицині не застосовується. У народній медицині препарати копитняку європейського збуджують секреторну діяльність травного каналу, посилюють вентиляційну здатність легень, виділення шлункового соку, сечовиділення та жовчовиділення. В експериментальних умовах доведено, що глікозиди листків посилюють діяльність серця, не порушуючи його ритму, а також звужують артеріальні судини,

підвищують тонус венозних судин. Дія рослини в цьому відношенні рівноцінна дії адреналіну [4].

Медунка темна (*Pulmonaria obscura* Dumort.) має протизапальну, відхаркувальну, пом'якшувальну, сечогінну, гемостатичну, протипухлинну (в експерименті) дію. Описана як відхаркувальна і пом'якшувальна сировина. В гомеопатії застосовують при бронхопневмонії. Настій трави використовують для промивання гнійних ран та наривів [4].

Розхідник звичайний (*Glechoma hederacea* L.) у науковій медицині не застосовують, але досить широко використовують у народній медицині. Настій трави популярний як тонізуючий, сечогінний та знеболюючий засіб при сечокам'яній хворобі, також збуджує апетит, активізує травлення, стимулює загальний обмін речовин в організмі [4].

Висновки. Лівобережний Лісостеп України є перспективним регіоном для заготівлі дикорослих лікарських рослин, як трав'янистих, так і деревних. На лучно-степових ділянках офіційними лікарськими визначено 8 видів, які доцільно заготовляти як лікарську сировину, з урахуванням збереження та відтворення рослинності лучного степу. У насадженнях дуба можна заготовляти велику кількість лісових лікарських рослин для потреб наукової і народної медицини. Інші природні ландшафти Лівобережного Лісостепу також є місцем заготівлі цінної лікарської сировини. Збирання лікарських рослин слід здійснювати відповідно до чинного законодавства щодо збереження видового різноманіття рослин. Не можна збирати ті види лікарських рослин, які перебувають під загрозою зникнення.

Література

1. Мінарченко В.М. Лікарські судинні рослини України (медичне та ресурсне значення) / В.М. Мінарченко. – К.: Фітосоціоцентр, 2005. – 324 с.
2. Фармацевтична енциклопедія / За ред. В.П. Черних. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – К.: Моріон, 2010. – 1632 с.
3. Воробьев Д.В. Методика лесотипологических исследований / Д.В. Воробьев. – К.: Урожай, 1967. – 388 с.
4. Лікарські рослини: енциклопедичний довід. / ред. А.М. Гродзінський. – К.: Укр. енцикл. ім. М.П. Бажана, Олімп, 1992. – 544 с.

УДК 58(470.57)

БИОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ БАДАНА ТОЛСТОЛИСТНОГО (*BERGENIA CRASSIFOLIA* (L.) FRITSCH) ПРИ ИНТРОДУКЦИИ НА ЮЖНОМ УРАЛЕ

Реут А.А., ведущий научный сотрудник, Денисова С.Г., старший научный сотрудник

Южно-Уральский ботанический сад-институт – обособленное структурное подразделение Федерального государственного бюджетного научного учреждения Уфимского федерального исследовательского центра Российской академии наук, cvetok.79@mail.ru

Ключевые слова: *Bergenia crassifolia*, биологические особенности, успешность интродукции.

ЗМІСТ

Секція №1 Історія вивчення лікарських рослин

Коваль І.В., Григоренко А.В. Розвиток лікарського рослинництва у період поширення християнства Європою	3
Коршикова К.О. Природний заповідник «Михайлівська цілина» - унікальний осередок флористичного різноманіття Сумщини	5
Куценко О.О. Нестеренко В. В. Борисенко Н.М. До історії виникнення фармакопеї	7
Устименко О.В., Кривуненко В.П., Корабніченко О.В. З історії розвитку механізації процесів вирощування і збирання лікарських культур.	11

Секція №2 Ресурсознавство, колекціонування та інтродукція лікарських рослин

Бондарчук О. П., Росіцька Н.В., Гончаровська І.В., Яцкевич А.Ю. Біохімічна характеристика рослин роду <i>Astragalus</i> L. інтродукованих в НБС імені М.М. Гришка	17
Бурмістрова Н. О., Фабрика М.Р. <i>Chrysanthemum coronarium</i> L. в колекції Національного дендрологічного парку «Софіївка» НАН України	21
Галушка Ю.А. Вивчення росту і розвитку лофанту анісового на пришкольній ділянці	23
Гарник М.С., Білик О.В., Ющенко Т.І., Данилюк К.Є. Особливості культивування маклеї дрібноплодої в умовах подільського регіону	28
Глухова С.А., Шиндер О.І., Михайлик С.М. Отруйні рослини в насадженнях Сирецького дендрологічного парку загальнодержавного значення	33
Глушенко Л.А., Мінарченко В.М., Кір'ян В.М., Шевченко Т.Л. До питання перспектив інтродукції видів роду <i>Gentiana</i> L.	36
Гнєзділова В.І. Лікарські рослини урочища “Підлісся” на Передкарпатті та їх ресурсний потенціал	39
Грабовецька О.А., Коновалова О.Ю., Щербакова О.Ф., Фратеску Г.М. Господарсько-цінні властивості <i>Ziziphus jujuba</i> Mill. в умовах інтродукції	44
Гречана О.В., Фуклева Л.А. Сорти люцерни посівної як джерело фітопрепаратів у інтродукції в умовах Півдня України: природні чинники та органогенез	47
Джус Л.Л., Чеканов М.М., Діденко І.П., Юркова М.О. Лікарські трав'янисті рослини родини Ranunculaceae Juss. в Національному дендрологічному парку «Софіївка» НАН України	51
Заячук В.Я., Лисюк Р.М., Мандзюк Р.І., Сопушинський І.М., Кужель І.В. Сучасний стан інтродукції евкомії в'язолистої (<i>Euscottia ulmoides</i> Oliv.) у західних областях України	55
Мельничук О.А., Кубінська Л.А. Інтродукція нетрадиційних пряно-	59

ароматичних рослин у Кременецькому ботанічному саду	
Орлова Л. Д., Хоменко О. О. Лікарська лучна флора околиць с. Чернеччина Охтирського району Сумської області	63
Панкова О.В. Лікарські рослини родини <i>Asteraceae</i> у колекції кормових культур Кременецького ботанічного саду	65
Познякова С.І. Лікарські рослини природних ландшафтів Лівобережного Лісостепу	69
Реут А.А., Денисова С.Г. Биологические особенности бадана толстолистного (<i>Bergenia crassifolia</i> (L.) Fritsch) при интродукции на Южном Урале	73
Ткач У.-М. Р., Рибак О.В. Вивчення перспективи вирощування видів роду лаванда в Україні	76
Усольцева О.Г., Фабрика М.Р., Усольцева В.Р. Лікарські тропічні та субтропічні рослини в колекції Національного дендрологічного парку «Софіївка» НАН України	79
Федько Р.М., Куцик Т.П. Вивчення полину однорічного як перспективної лікарської рослини	83
Черкіс Т.М. Лікарські рослини дендропарку ХНАУ ім. В.В. Докучаєва	87
Чіков І.В. Ріст і розвиток <i>Acorus calamus</i> 'Variegatus' в умовах інтродукції у Національному дендрологічному парку «Софіївка» НАН України	91
Шевченко Т.Л., Глущенко Л.А. Особливості розмноження видів роду <i>Dioscorea</i> L. в умовах Лівобережного Лісостепу України	93
Шевченко Т.Л. <i>Eremurus spectabilis</i> Vieb. в колекції Дослідної станції лікарських рослин ІАП НААН	98

Секція № 3 Новітні технології в лікарському рослинництві та їх впровадження

Колосович Н.Р., Колосович М.П. Вплив біопрепарату Мікосан-Н на урожайність насіння змієголовнику молдавського	100
Корнілова Н.А., Федько Р.М. Перспективи використання цитрусових в приміщеннях	102
Мазура М. Ю., Лещенюк О. М. Перспективи впровадження лікарських рослин для урізноманітнення експозицій парку «Феофанія»	106
Мельничук Т.В., Сендецький В.М., Харук І.Д., Жирун Г.В., Мойсей С. І. Актуальні питання технології вирощування розторопші плямистої в Карпатському регіоні	108
Павленко С.В. Вивчення впливу підживлень мікроелементними добривами на продуктивність ехінацеї пурпурової	113
Приведенюк Н.В., Трубка В.А., Приведенюк Т.В. Вплив площі живлення рослин на вміст ефірної олії в сировині чебрецю звичайного (<i>Thymus vulgaris</i> L.)	115
Рудник-Іващенко О.І., Цандур М.М. Продуктивність сортів актинїдії (міні-кві) та оцінка якості ягід	119
Трубка В.А., Приведенюк Н.В. Вплив регуляторів росту на продук-	123

- тивність алтеї лікарської (*Althaea officinalis* L.)
- Філюк І.О., Михайленко Ю.О.** Перспективи вирощування лікарських і ефіроолійних рослин методом гідропоніки 127
- Якимович Е.А.** Вредоносность сорных растений на плантациях многоколосника морщинистого (*Agastache rugosa* (Fisch. & C.A. Mey.) Kuntze) 129

Секція № 4 Генетика, селекція, насінництво та насіннезнавство лікарських рослин

- Карпенко Ю.С., Чечельницька В. І.** Вплив якісного насінневого матеріалу на ріст і розвиток *Nepeta cataria* L. 134
- Колосович М.П., Колосович Н.Р.** Нові перспективні зразки м'яти перцевої 137
- Кормош С.М., Митенко І. М., Повлін І.Е.** Оцінка зразків кропиви собачої п'ятилопатевої в умовах Закарпаття 140
- Куценко О.О., Гречкосій А.О. Канак Л.А.** Методичні особливості визначення схожості та енергії проростання насіння десмодіуму канадського 144
- Пашенко В.І., Гаврилюк О.С., Вельган Є.Л.** Імунологічне оцінювання колекційного матеріалу тютюну в агрокліматичних умовах Придністров'я України 147
- Пчеловська С.А., Літвінов С.В., Шиліна Ю.В., Жук В.В., Листван К.В., Салівон А.Г., Тонкаль Л.В.** Визначення діапазону рекомендованих стимулюючих доз передпосівного опромінення насіння лікарських рослин 151
- Свиденко Л.В., Глущенко Л.А., Вергун О.М., Воробець Н.М., Brindza J.** Інтродукція та селекція *Lavandula hybrida* Reverenon в умовах Херсонської області 155
- Соколова Д.О., Жук В.В., Сакада В.І., Глущенко Л.А., Кравець О.П., Кучук М.В.** Дослідження генетичного поліморфізму на основі RAPD-ISSR – аналізу групи сортів ромашки лікарської (*Matricia chamtomila* L.) 159
- Харук І.Д., Куценко Н.І., Мельничук Т.В., Щербань Г.Є., Соловка В.І., Гуринович С.Й., Слободян М.М.** Створення сортів розторопші плямистої з підвищеним вмістом силібініну в насінні 162
- Ярута О.Я.** Вплив строків формування плодів на посівні властивості насіння беладони звичайної 167

Секція № 5 Фізіологія лікарських рослин та біотехнології

- Жук В.В., Соколова, Д.О., Сакада В.І., Глущенко Л.А., Кравець О.П., Кучук М.В.** Ефективність іонізуючого опромінювання на стимуляцію синтезу вторинних метаболітів з антирадикальною активністю 170
- Кухнюк О.В., Борисенко Н.М., Куценко Н.І.** Вміст ефірної олії в сировині ромашки лікарської сорту Перлина Лісостепу залежно від часу збирання суцвіть 174

Миколайчук В.Г., Серафим С.С. Алелопатична активність виділень генеративних органів <i>Crocus Sativus</i> L. (Iridaceae)	177
Соколова Д.О., Жук В.В., Сакада В.І., Глущенко Л.А., Кравець О.П., Кучук М.В. Ефективність впливу рентгенівського та УФ-С опромінення насіння на морфофізіологічні показники лікарських рослин	179
Фокіна А.В. Вплив складу живильного середовища та типу експланту на стадію розмноження <i>Origanum vulgare</i> L. <i>in vitro</i>	183

Секція № 6 Фітохімічні дослідження та використання лікарських рослин

Garaev E.A., Nasibova T.A. Macro and microelement composition of <i>Peganum harmala</i> root	188
Garaev E.A., Nasibova T.A. Mineral analysis of <i>Peganum harmala</i> seeds	189
Гачкова Г. Я., Фуртак Х. Є., Сибірна Н.О. Вплив екстракту козлятника лікарського (<i>Galega officinalis</i> L.) на активність ферментів антиоксидантного захисту у печінці щурів за стрептозотоцин-індукованого діабету	190
Глущенко О.М., Бисько М.А. Вивчення асортименту лікарських засобів, що містять траву звіробою на ринку України	194
Давлетзянова А., Аннаева Д. Сравнительное фитохимическое изучение подземных органов некоторых представителей рода <i>Rumex</i>	197
Дем'яненко О.І., Сендзюк В.А., Грибович Є.С. Чичул А.С. Федько Р.М. Актуальність заготівлі фітофармацевтичної сировини <i>Juglans regia</i> L.	201
Kovtun-Vodyanytska S. M., Kostetska K.V. Testing of raw of non-traditional perennial essential plants as a functional food additives in the bread recipes	205
Козира С.А., Романова С.В., Степанова С.І., Гапоненко В.П., Батюченко І.І. Вміст фенолкарбонових кислот у <i>Geum urbanum</i> L., <i>G. aleppicum</i> Jacq. і <i>G. rivale</i> L. (Rosaceae)	209
Красовський В.В., Черняк Т.В. Фітохімічні дослідження <i>Asimina triloba</i> , <i>Ziziphus jujuba</i> , <i>Ficus carica</i> , <i>Diospyros virginiana</i> інтродукованих в Лісостепу України	212
Куцик Т.П. Вивчення стабільності якості подорожнику великого та алтеї лікарської за різних умов зберігання	214
Марчишин С.М., Гарник М. С., Полонець О. В., Амбок Х.Ю. Досвід використання декоративних рослин у медичній практиці (огляд літератури)	219
Михайленко Ю.О., Філюк І.О. Вплив фітонцидних речовин на ріст та розвиток бактерій	225
Мороз А.А., Сенів М.Б., Дзидзан О.В., Бродяк І.В., Сибірна Н.О. Зміни в лейкоцитарній формулі крові щурів зі стрептозотоцин-індукованим цукровим діабетом за введення логанової кислоти та екстрактів з червоних і жовтих плодів дерену справжнього (<i>Cornus mas</i> L.)	228

Ольхович С.Я., Куцик Т.П., Сапа Т.В. Перспективи використання лікарської і ефіроолійної сировини у виробництві функціональних напоїв	232
Петрин Т.С., Нагалєвська М.Р., Сибірна Н.О. Потенціал використання якону (<i>Smallanthus sonchifolius</i> Poepp. & Endl.) для корекції порушення функціонування антиоксидантної системи за метаболічного синдрому	236
Поспєлов С.В., Здор В.М., Слюсар О.О. Представники <i>Echinacea</i> Moench. як види багатогалузевого використання	241
Рибак Ю.С., Ковальчук Т.Д., Ковальчук Д.О. Лікарські властивості рослин роду <i>Rhus</i> L.	245
Рудник А.М. Карбонові кислоти пагонів тополі китайської	248
Sakhanda I.V. Raw materials for use in cardiology	252
Сенюк Ю.В., Рибак О.В. Вивчення морфолого-анатомічної будови плодів бузини	254
Сінчук С.А., Хранівська В.О. Методи якісного та кількісного дослідження біологічно активних речовин в беладоні звичайній	256
Спринь Х.Р., Сабадашка М.В., Сибірна Н.О. Порівняння ефектів агматину та концентрату природного поліфенольного комплексу з червоного виноградного вина на систему L-аргінін / оксид нітрогену в головному мозку щурів за експериментального цукрового діабету	258
Федько Л.А. Фіточай у профілактиці серцево-судинних захворювань	264
Ципук У.О., Рибак О.В. Вивчення морфолого-анатомічної будови листка анемони дібровної	266
Шкода А. Г., Давидов Е.М., Степанова С. І., Ковальова А. М., Козира С.А. Можливості фітотерапії у корекції гіперурекемії	268
Яковюк В.О., Бобкова І.А. Дослідження вмісту хамазулену в ромашці лікарській	270

Секція № 7 Екологічні аспекти вирощування лікарських рослин

Поспєлов С.В., Панченко К.С. Посівні якості насіння калачиків лісових (<i>Malva sylvestris</i> L.) за дії низьких температур	272
Сеньків Н.М., Ходаківська В.П. Екологічні аспекти вирощування хмелю звичайного	274
Совінська Р., Дуніч А., Міщенко Л. Гладіолуси – декоративні рослини з лікарськими властивостями та їх ураження вірусними хворобами	278
Хом'як М.М., Горбенко Н.Є. Перспективи вирощування лікарських та харчових рослин на території Завадівського лісництва ДП «Львівське ЛГ»	280

Наукове видання

**Перспективні напрямки наукових досліджень лікарських
та ефіроолійних культур**

Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених

(Березоточа, 25 березня 2020 року)

Відповідальний за випуск – кандидат сільськогосподарських наук М.П.Колосович

Оригінал-макет підготовлено у секторі адміністрації і управління
Дослідної станції лікарських рослин ІАП НААН